"İRİDOLOGİYA" jurnalının xüsusi buraxılışı

"İridologiya" Elmi-praktik jurnalı 2011-ci ildən nəşr olunur. Jurnalın təsisçisi Bakı Elmi-Tədqiqat Göz Xəstəlikləri Klinikası, baş redaktoru Əməkdar elm xadimi, professor Kərəm Kərimov və elmi redaktoru, professor Rafiq Təhməzovdur. Jurnalın xüsusi buraxılışı akademik Zərifə Əziz qızı Əliyevanın əziz xatirəsinə həsr olunmuşdur.

İridologiya - iridodiaqnostika, iridogenetika və iridorefleksiyanı birləşdirən elmi istiqamətdir. Akademik Zərifə Əliyevanın "İridodiaqnostika" və "İridodiaqnostikanın əsasları" (1980-1981) monoqrafiyaları nadir elmi- tədqiqat əsərləri həkimlərin diqqətini özünə cəlb etmişdi. Hazırda bu elmi sahə Azərbaycanda geniş tətbiq olunmaqdadır.

Görkəmli alim vaxtilə ölkəmizdə geniş yayılmış traxomanın, xüsusilə kimya və elektron sənayesində peşə fəaliyyəti ilə bağlı göz xəstəliklərinin öyrənilməsi, profilaktikası və müalicəsinə, habelə oftalmologiyanın müasir problemlərinə dair bir çox sanballı tədqiqatlar aparmışdır. Eyni zamanda, "Terapevtik oftalmologiya", "İridodiaqnostikanın əsasları" kimi nadir elmi əsərlərin müəlliflərindən biri, 12 monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitinin, 150-yə yaxın elmi işin, 1 ixtira və 12 səmərələşdirici təklifin müəllifidir.

O, yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasında da böyük səy göstərmiş, onun rəhbərliyi ilə gənc alimlərin və həkim-oftalmoloqların böyük bir nəsli yetişmişdir. Apardığı elmi tədqiqatların yüksək səviyyəsi, ictimai fəallığı və pedaqoji fəaliyyəti qiymətləndirilmiş, Zərifə xanım Əliyeva Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının akademiki seçilmiş, orden və medallarla təltif olunmuş, Əməkdar elm xadimi adına layiq görülmüşdür.

Zərifə xanım müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, bütün mənalı ömrünü Vətəninin və xalqının tərəqqisinə həsr etmiş dahi şəxsiyyət-ümummilli lider Heydər Əliyevin vəfalı ömür-gün yoldaşı, sədaqətli dostu və etibarlı silahdaşı olmuşdur.

Jurnalın ilk səhifəsi ulu öndər Heydər Əliyevin Zərifə xanım haqqında dediyi sözlərlə başlayır: "... Gənc yaşlarımdan mənim həyatım dövlət işi ilə bağlı olubdur. Mən bütün həyatımı buna sərf etmişəm və bu gün də bu yolda çalışıram. Bu yolda mənim həmişə səmərəli, müvəffəqiyyətlə çalışmağımda hesab edirəm ki, ailə vəziyyətimin çox böyük rolu olub. Zərifə xanım kimi həyat yoldaşım olduğuna və o, ailəmdə çox yüksək mənəvi mühit yaratdığına görə mən xoşbəxt olmuşam. Həyatımın bütün dövrlərində işlə məşğul olduğuma görə ailə məsələlərinə fikir verməyə vaxtım olmayıb. Bunların hamısı Zərifə xanımın üzərinə düşüb və o da bu vəzifəni şərəflə, sədaqətlə, çox böyük məharətlə yerinə yetirib.

...Bu gün xoşbəxt gündür. Çünki bu gün Zərifə xanım kimi böyük bir insan Yer üzünə gəlib, mənim həyatımı xoşbəxt edib, mənə gözəl övladlar bəxş edib. Eyni zamanda, qəmli gündür. On il keçsə də, mən bu qəmdən ayrıla bilmərəm...

...Mərhum Zərifə xanım göz həkimi idi və öz peşəsini çox yaxşı bilirdi. Əmək fəaliyyəti, həkimlik fəaliyyəti dövründə çoxlarının gözünü müalicə etmişdi, onların gözlərinə işıq vermişdi. Çox işlər görmüşdü. Eyni zamanda böyük elmi fəaliyyətlə məşğul idi, elmi əsərlər yazırdı...

Bir sözlə, Zərifə xanımın tibb elmi sahəsində xidmətlərindən biri də göz müalicəsi, tədqiqatı idi. Mənə elə gəlir ki, onun iki dəyərli irsi vardır. Birinci, Azərbaycanda ilk dəfə deontologiyanı bir elm kimi meydana atıbdır.

...İkinci də, bizim millətimiz üçün ən vacib olan həmin məsələ-irsi, xromosom xəstəliyi. Zərifə xanım çalışıb ki, bizim gələcək nəsilləri bu xəstəlikdən xilas etsin, sağlamlaşdırsın.

Bunu da o, göz xəstəliklərində tapdığına görə, orada gördüyünə görə bu fikrə gəlmişdi. Mən bu barədə çox danışa bilərəm, ailəmin yaşaması, bu günlərə çatması, övladlarımın tərbiyəsi üçün və həyatımda onun əvəzsiz rolu üçün mən bu gün Zərifə xanımın məzarı qarşısında baş əyirəm. On il keçsə də, onu bir dəqiqə belə unutmuram və unutmayacağam.

Mənim övladlarım da bu əhval-ruhiyyədədirlər. Onlar bu əhval-ruhiyyə ilə tərbiyələniblər, formalaşıblar. Ona görə də bu gün bizim üçün müqəddəs gündür..."

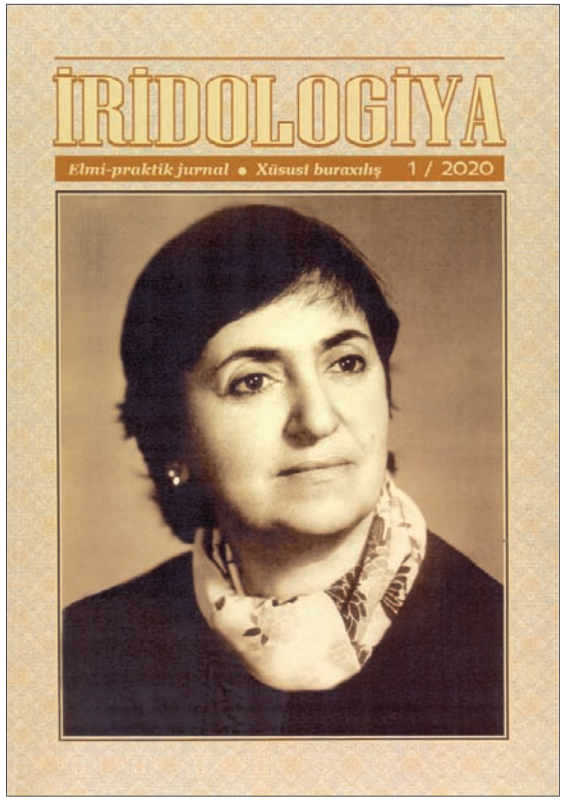

Jurnalda dövlət başçımızla yanaşı, bir çox tanınmış alim və ziyalıların da Zərifə xanım haqqında xatirələri yer almışdır. Aşağıda həmin yazılardan nümunələri oxuculara təqdim edirik:

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev: "... Həyatda nəyisə geri qaytarmaq mümkün olsaydı, anamı və atamı geri qaytarardım...

...Hər bir insan üçün onun valideynləri, onun anası əzizdir, müqəddəsdir... Mən çox xoşbəxtəm ki, Zərifə xanım kimi anam olmuşdur. Ancaq əfsuslar olsun ki, biz onu tez itirdik. Vaxtından əvvəl həyatdan getdi, hələ çox iş görə bilərdi...

...Zərifə xanımın nurlu obrazı bizim ürəyimizdədir. Onu tanıyanlar və tanımayanlar, haqqında kitablarda, məqalələrdə oxuyanlar da hesab edirəm ki, onun nurlu obrazını daim öz ürəyində saxlayır...

Əlbəttə ki, onun unudulmaz obrazı bu gün də mənim üçün çox əzizdir, doğmadır. Eyni zamanda Zərifə xanım yüksək davranış meyarlarına malik idi. İnsanlarla münasibətdə səmimiyyət, xeyirxahlıq, eyni zamanda yüksək mədəniyyət, alicənablıq-bütün bu gözəl amillər onda birləşmişdi.

Zərifə xanım əsl ziyalı idi, Azərbaycan xanımına xas olan bütün müsbət keyfiyyətləri özündə birləşdirirdi, onları təcəssüm etdirirdi...

Zərifə xanım böyük lider, ulu öndər Heydər Əliyevin ömür-gün yoldaşı idi. Bütün işlərdə ona dayaq olurdu, onu dəstəkləyirdi. Ailəmizdə olan ab-hava, mühit, valideynlər arasında olan münasibətlər əlbəttə ki, bizi də tərbiyə edirdi. Yəni, ailədə tərbiyəni valideynlərin münasibətini görərək alırdıq.

Zərifə xanım sadə bir insan idi, heç vaxt büruzə vermirdi ki, Heydər Əliyevin—birinci katibin həyat yoldaşıdır. Həmişə onun yanında sadə insanlar olurdu. O, həmişə sadə insanların əhatəsində olurdu. Çox təvazökar idi.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse- prezidenti Mehriban Əliyeva: "İxtisas seçimimə İlhamın anası-həkim-oftalmoloq Zərifə xanım təsir göstərib. Çox təəssüf ki, Zərifə xanım ilə ünsiyyətimiz çox çəkmədi. Biz 1983-cü ildə tanış olduq, 1985-ci ildə isə o, dünyasını dəyişdi. Bu istedadlı və gözəl qadınla bağlı ən xoş xatirələrim qalıb".

Milli Onkoloji Elmi Mərkəzin direktoru, akademik Cəmil Əliyev: "Onun kimi bu qədər ünsiyyətcil, xeyirxah, xoşxasiyyət insan, qayğıkeş bacı, mərhəmətli və nəvazişli ana, sədaqətli və vəfalı ömür-gün yoldaşı, fədakar, vətənpərvər, dəyərli və ləyaqətli türk qadını tanımıram... Bütün Azərbaycan qızlarını və öz övladlarımı da onun əzəli saflığı və nurluğunda görməyi arzu edərdim..."

Akademik Əhliman Əmiraslanov: "Yaddaşlarda yaşamaq əbədi ömür qazanmaqdır... İmzası, dəst-xətti ilə seçilən belə uca şəxsiyyətlərdən biri-XX əsrin ikinci yarısında fəaliyyət göstərən dünya şöhrətli alim, bacarıqlı həkim, gözəl insan, nur çöhrəli Zərifə Əziz qızı Əliyevanın adı da əbədiyyat ünvanında qərar tutub. Qəlbi vətən sevgisi ilə döyünən, xeyirxahlıq işləri ilə xalqının adını yüksəklərə qaldıran, xəstələrə şəfqət paylayan, insanları ağır epidemiyalardan, peşə xəstəliklərindən mühafizə edib qoruyan, həkim-oftalmoloq kimi doğma Azərbaycanın hüdudlarından kənarda da tanınan, sevilən Zərifə xanım həyatın sınaqlarından, elmin çətin yollarından keçərək şərəfli bir ömür yaşamağın nümunəsinə çevrilib".

Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzinin direktoru, **Əməkdar elm xadimi, professor Elmar Qasımov:** "...Görkəmli dövlət və elm xadimi, bütün bilik və bacarığını xalqa xidmətə sərf etmiş Əziz Əliyevin ailəsində dünyaya göz açan Zərifə xanım valideynlərinə layiqli bir övlad, məşhur alim, tanınmış həkim, istedadlı insan, sədaqətli ömür yoldaşı və qayğıkeş ana idi..."

Türkdilli Ölkələrin Oftalmologiyalar Cəmiyyətinin sədri Sunay Duman: "...Təvazökarlığı və xalqına qucaq açması ilə vətənin anası olmuş, könüllərdə taxt qurmuş Zərifə Əliyeva 62 illik qısa ömrünə elə şeylər sığdırmışdır ki, heyranlıq duymamaq mümkün deyildir".

Bakı Göz Klinikasının direktoru, **Əməkdar elm xadimi, professor Kərəm Kərimov:** "...Azərbaycanda iridologiyanın inkişafı akademik Zərifə Əliyevanın adı ilə bağlıdır. O, həm də keçmiş SSRİ-də iridologiyanın banisi kimi tanınır..."

Jurnalda tibb elmləri üzrə fəlsəfə doktoru N. Kərimovanın, tibb elmləri doktoru, professor Paşa Qəlbinurun, həkim-iridoloq Rəhim Quliyevin, Şəfəq Bəşirovanın və başqalarının Zərifə xanım haqqında yazdıqları məqalə və xatirələr toplanmışdır.

Akademik Zərifə xanım Əliyeva böyük həkim, böyük alim, böyük insan idi. Onun əziz xatirəsi xalqımızın qəlbində daim yaşayacaqdır.

Kamil İSMAYILOV,
"Respublika".